

10
Kruising
Herkenrade -
Roskuil

2005

1991

Aard van het object	Wegkruis
Plaats van het object	Kruising Herkenrade - Roskuil in de voortuin van de familie Maas - Aarts, Herkenrade 19a NB 50° 47' 51" OL 5° 46' 42"
Huidige gemeente	Margraten
Dorp/gehucht/buurt	Herkenrade
Parochie	Sint Gertrudis
Materialen object	Zowel het kruis als het corpus is gemaakt van gietijzer.
Afmetingen object Kruis Corpus	Hoogte 140 cm Breedte 75 cm Armspanwijdte 18 cm Lichaamslengte 24 cm Hoogte 30 cm
Beschrijving object Bron: Egelie, Godfried, C.M. 'Gietijzere wegkruisen in Limburg' Type: III Bb8	<p>Doorbroken, besloten kruis. In de voet een engel staande op een console, gekleed in tuniek, de split voor het rechter been met drie knopen gesloten. De rechter vleugel naast het lichaam, de linker tussen de stijlen van de schacht gestoken. Het hoofd naar rechts gericht. De rechter arm langs het lichaam hangend, de linker gebogen, de hand rond het gevest van het zwaard, dat opzij van het lichaam uitsteekt.</p> <p>Deze engel moet gezien worden in het licht van het paradijsverhaal. "Hij verjoeg dus de mens uit de tuin, en aan de oostkant van de tuin van Eden plaatste Hij de cherubs met de vlam van het wentelend zwaard, om de weg naar de boom van het leven te bewaken." (Gen. 3,24)</p> <p>Deze engel die het zwaard in de schede steekt, doet denken aan een kopie van een bestaande voorstelling, aan een beeld, dat aan de rechterzijde van een altaar gestaan kan hebben. Het zal dan waarschijnlijk eind 18^e of begin 19^e eeuw gedateerd moeten worden.</p> <p>De dubbele lange split in de kleding, waardoor het blote been grotendeels zichtbaar is, vinden we ook bij de mode "a la grecque", die in de jaren 1795-1804 in Frankrijk gedragen werd. De vierkant uitgesneden hals kwam rond het jaar 1800 in zwang. De engelen op de gietijzere kruisen lijken aan te sluiten bij de afbeeldingen van engelbewaarders, die in de tweede helft van de 19^e eeuw bij katholiek en protestant de slaap- en woonkamer sierden. Boven de engel in de schacht een gevleugelde zandloper, buiten de schacht geflankeerd door twee pinakels. (siertorentjes) De zandloper op de gietijzere wegkruisen maakt iets duidelijk over de kijk van de mensen op leven en</p>

	<p>dood. Hij is symbool voor de vergankelijkheid en wijst dan op de korte duur van het leven als op het gestaag naderbij komen van het einde. Twee vleugels, soms aan de zandloper bevestigd, accentueren het voorbijvliegen van de tijd. Misschien willen de vleugels eveneens verwijzen naar de snelle overgang van leven naar dood.</p> <p>De balken onderling gelijk met geometrische ornamenten, de einden ruitvormig vergroot.</p> <p>Cirkelvormig vergroot centrum met twee gevleugelde engelenkopjes, omgeven door wolken. De sinds het begin van de renaissance zo geliefde gevleugelde engelenkopjes zouden al uit de vroegmiddeleeuwse kunst afkomstig zijn en toen zijn toegepast ter versiering van de liturgische waaiers (flabella). Deze werden getooid met een afbeelding van een serafijn of cherubijn, die dan gereduceerd werd tot een gevleugeld hoofd, de z.g. cherubijnkopjes</p> <p>In de hoeken elk een meegegoten stralenbundel.</p> <p>Enkele afwijkingen van dit kruis met het zuivere type:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De console in de voet moet rusten op twee pilasters - Het zuiver typische kruis heeft twee stralenbundels - Later is er ten onrechte een gietijzeren corpus op het wegekruis bevestigd, waardoor de meegegoten ornamenten minder goed zichtbaar zijn.
Gegevens over aanwezige tekst	
Gegevens over andere zaken die aanwezig zijn	Het kruis staat in een omlijsting van vuurstenen. Verder een taxushaag en enkele rozenstruiken.
Gegevens over de 'staat van onderhoud'	De staat van onderhoud is goed. Het kruis werd jarenlang onderhouden door de familie Aarts
Gegevens over personen die met het object van doen hebben	Momenteel wordt het kruis onderhouden door de familie Maas - Aarts
Gegevens over de historie van het object	Het kruis stond vroeger in de huisweide van de familie Aarts, ongeveer op dezelfde plek als tegenwoordig. Het was toen omgeven door zware zwerfkeien ter bescherming tegen aanrijdingen door boerenkarren.
Gegevens over de inventarisaties	24 -8-1987 Frans Bisscheroux en Giel Frambach (FBGF) Juni 2006 Chris Willems Ubachsberg (CWU) 22-12-2009 René Houben en Bert Nijsten (RHBN)

